

Csepel már 1973-ra készül

Bár még az ideai elhatározások hiánytalan valóra váltásán fáradoznak, máris elkezdtek a jövő évi gazdálkodási tervek, termelési programok összeállítását a Csepel Vas- és Fémművekben. A szer- teágazó és sokoldalú tevékenység első fázisában a tröszt nyolc kohászati és hat gépipari vállalata összegezte az ez évi célkitűzéseket várható teljesítést. Milyen következtetésekre jutottak? — erről beszélgetünk Garai Vilmos vezérigazgató-helyettesel és Bölcsey Györggyel, a tröszt szakszervezeti tanácsának közgazdasági titkárával.

— A tröszt 16 vállalata az idén — a tervelőirányzatnak megfelelően — körülbelül 15 milliárd forint értékű kohászati és gépipari terméket értékesít. A csaknem milliárd fo-

rintos nyereségtervet előreláthatóan 4—5 százalékkal túlteljesítjük, annak ellenére, hogy jó néhány külső körülmény kedvezőtlenül befolyásolta gazdálkodásunkat — mondja a vezérigazgató-helyettes.

A „kedvezőtlen külső körülmények” közül első sorban az alumínium tömb- és félgártmányok, a nehéz- és színesfémek, az ötvözött acélok, a vas- és acélöntvények, illetve a műanyagok termelői árának jelentős emelkedését említi. Ez 570 millió forinttal növelte az önköltséget.

— Minthogy az árváltozások nagyobbik hányadát — folytatja — tovább adhattuk a felhasználóknak, így „mindössze” 100 millió forinttal csökkent emiatt a Művek vállalatainak nyeresége.

A törzsgárda és a szocialista brigádok szerepe

— A tőlünk független áremelkedést, ami körülbelül 10 százalékkal csökkent a nyereséget és a nyereségből képezhető részesedési alapot — teszi hozzá Bölcsey György —, a törzsgárdisták és a szocialista brigádok áldozatkész helytállásával, öntevékeny kezdeményezésével sikerült ellensúlyozni. Nyereségtervünket néhány százalékkal várhatóan ilyen körülmények között is túlteljesítjük, mert javult termékeink minősége, a jelentősen csökkent a selejt. A termelékenységek ugyancsak kedvezően alakultak: 2 százalékkal kisebb létszámmal körülbelül 4—5 százalékkal nagyobb eredményt érünk el.

A több mint egymilliárd forint nyereségből körülbelül 90 millió forint részesedési alapot képezhetnek Csepelen. Ha ehhez hozzávesszük még az úgy-

nevezett „R-fir” összegét, amelyet 1968-ban a különböző szociális, jóléti és kulturális kiadások fedezésére kaptak, akkor mintegy 130 millió forinttal rendelkeznek. Ebből 71 millió forintot béremeléseként, prémiumként, jutalomként és nyereségrészesedésként osztanak ki.

— Alkotmányunk ünnepe a Csepel Művekhez évtizedek óta há, jóbanrosszban kitaró törzsgárdisták — a szabályzatban rögzített elvek és feltételek szerint — 32 millió forint jutalmat kaptak. Ez az összeg 11—12 napi munkabérnek felel meg. A bérszínvonal 3,5 százalékkal nőtt, amihez központi forrásból is kaptunk támogatást. A jövő év tavaszán átlagosan mintegy 3 napos nyereségrészesedési fizetésére marad pénzünk — részletezi a lehetőségeket a vezérigazgató-helyettes.

A párthatározat megszünteti az aránytalanságot

— A számok azt mutatják, hogy javult a minőség, a termelékenység, túlteljesítik a nyereségtervet. Mit mutat a statisztika a realbér, az életszínvonal emelkedését illetően?

— Nyereségrészesedésként és a törzsgárdisták jutalmazására az ideai gazdálkodás eredményei alapján körülbelül a korábbihoz hasonló összeget fi-

zethetünk ki, ilyen vonatkozásban nem történt változás — kommentál Garai Vilmos. — A fejlődést csupán a bérszínvonal 3,5 százalékos emelkedése jelzi. Itt viszont tudni kell, hogy ez pontatlanul tükrözi a valóságot. Először is: a Művek létszáma évről évre 7—800 fővel csökken, s minthogy a kilépők nagy többsége alacsony keresetű, a bérszínvonal

0,5—1 százalékkal automatikusan nő, anélkül, hogy bárkinek egyetlen fillér béremelést adtunk volna. Másodsor: a bérszínvonal fogalma nem azonos a realbér fogalmával, hiszen az utóbbi a bérek és a fogyasztási árak emelkedésének különbségét fejezi ki. Ha ilyen összefüggésekben vizsgáljuk a Csepel Művek több mint harmincezer dolgozója életszínvonalának alakulását, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy a jövedelmek növekedése alig haladta meg a fogyasztói árak átlagos emelkedését.

A Csepel Vas- és Fémművek helyzete nem egyedülálló a nagyüzemek között. A szakszervezetek XXII. kongresszusa is megállapította, hogy „... az utóbbi években éppen a szocialista rendszer számára legfontosabb területen, az állami iparban nőtt leglassabban a fizikai munkások bére”. Eppen ezért fogadták megnyugvással, hogy a párt Központi Bizottságának néhány nappal ezelőtti ülésén olyan bérpolitikai intézkedéseket határoztak el, amelyek belátható időn belül — Csepelen és mást — megszüntetik, legalábbis enyhítik a korábbi években kialakult aránytalanságokat.

— Az egyszeri és rendkívüli béremelés természetesen csak átmenetileg orvosolja a Csepelhez hasonló nagy vállalatok problémáját. Minthogy termékeink mintegy 80 százaléka a maximált áras kategóriába tartozik, az úgynevezett „begyűrűző” ár-

emelkedések jelentős részenek következményét továbbra is nekünk kell viselni. Ráadásul az utóbbi hónapokban több megrendelést lemondtak. Emiatt a Fémműben előreláthatóan körülbelül 150—200 millió forintos termelési lemaradással zárjuk az évet, pedig ha időben szólnak, a belföldön feleslegessé vált huzalokat könnyen exportálhattuk volna. A több száz millió forintba került új, korszerű vas- és acélöntvényeknek sincs elegendő megrendelése.

— Mindez nem csupán gazdasági, de politikai kárt is okoz. A munkásoknak nagyon nehéz ezt elfogadhatóan megmagyarázni. Igaz ugyan, hogy ők jobban, lelkiismeretesebben dolgoznak, mint korábban, a Művek nyeresége és a nyereségből képezhető részesedési alap mégsem áll arányban ezzel, mert a belső erőfeszítéseket igyekezetet lerontják a külső körülmények — mondja a szakszervezeti tanács közgazdasági titkára.

Előjáróban szoltunk róla, hogy Csepelen már dolgoznak a jövő évi gazdálkodási tervek, termelési programok összeállításán. Miért a „sietőség”?

— A korábbi években általában januárban, februárban készültek el a tervek. Ily módon az év első negyede tulajdonképpen elveszett a szocialista munkaverseny számára. Most viszont a tervek és a programok ismeretében időben elkezdhetjük a verseny szervezését — válaszolja Bölcsey György.

Bér, termelékenység, gazdálkodás

— A kilátások?

— Termékeink túlnyomó többségét változatlanul igénylik a hazai és a külföldi felhasználók. Gondokkal csupán az öntödéknél küzdünk, ahol már az ideai rendelkezési hiányt is csak azzal ellensúlyozhatjuk, hogy a jövő évre szóló tételeket előrehozva, raktárra termelünk.

— 1973-ban viszonylag szolid, 3 százalékos termelésfelfutással számolunk, a nyereséget pedig 7 százalékkal szereiről növelni. A különböző körülmények összejárása folytán azonban mindez csak arra nyújt fedezetet, hogy a korábbi évekhez hasonlóan bér- nyújtatásokon, a törzsgárda jutalmakon és év végi részesedésen kívül

saját erőnkön 1 százalékkal emelhesük a béreket. Az évről évre eredményesebb gazdálkodást tehát a közgazdasági szabályozók továbbra sem honorálják megfelelően.

Mindebből következik: a Csepel Vas- és Fémművekben abban bíznak, hogy a X. pártkongresszus határozatának végrehajtásáról és a tennivalókról szóló központi bizottsági közleményben megfogalmazott állásfoglalás — a többi nagyüzemhez hasonlóan — belátható időn belül normalizálja a gazdálkodási körülményeket, s igazságosabbá, érdemszerintibbé válik a kollektív lelkiismeretes, áldozatkész munkájának honorálása is. **Macsári Károly**